

## מערך למנחה - בית מדרש

### [להכיר. לחנך. להשכיל.]

#### רקע

בית מדרש זה מאפשר דיון על המושג 'היכרות', ובהקשר החינוכי - דיון על ההיבטים השונים ב'היכרות עם חניך'. ב'דרך כפר' אנו מאמינים שהנחלת הערכים ותכנים חייב להיעשות דרך קשר אישי משמעותי בין המבוגר למתבגר. קשר אישי מובנה לרוב על היכרות הדדית בין התלמיד למחנך, על כן ננסה להתחקות אחר הדרכים 'להכיר' אדם בכלל וחניך בפרט.

#### יעדים

##### 1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש: (סביב איזו שאלה רצינו להפך איזונים...)

- "היכרות בין מחנך וחניך" – מה זה אומר? מה כלול בפנים?
- 

##### 2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- יצוג שלמות הורית (קשר אישי)
- דיאלוג

### מתווה בית המדרש [הצעה]

##### 1. נפתח בקריאה משותפת של הגדרות למושג 'היכרות'

###### שאלות לדיון:

- מה לדעתכם המשמעות הכי מרכזית של המילה 'היכרות'?
- כשאתם אומרים שאתם "מכירים" מישהו או שמישהו הוא "מכר" שלכם – למה בעצם הכוונה?
- כשאתם מעידים על מישהו ש"הוא באמת מכיר אותי" – למה בעצם הכוונה?
- עד כמה אנחנו "מכירים" אחד את השני פה בחדר?
- עד כמה אנחנו "מכירים" את החניכים שלנו? עד כמה הם "מכירים" אותנו המחנכים?

##### 2. נקרא יחד את המשל שכתב הרב יצחק הוטנר – על היכרות עם אנשים

משל לשני בני אדם שנצטוו להכיר אנשים בלילה.  
האחד הדליק נר והביט בפני האנשים לאור הנר כדי להכיר את פניהם.

לחברו לא היה נר ומכיוון שהיה מוכרח להכיר האנשים, לימד עצמו להכירם על פי טביעת קולם.

ונמצא לעניין הברירות והבחירות כי עדיף הראשון על פני השני, שהרי הכרת האדם בחוש הראיה היא יותר ברורה מאשר הכרת האדם בחוש השמיעה. אבל לעומת זאת, יש לשני עדיפות על הראשון, שהוא סיגל לעצמו כשרון חדש של הקשבה לקולות בני אדם, והראשון אשר נשתמש בנר, חסר לו כשרון זה של הכרה על ידי חוש השמיעה.

ונמצא דאחר כך, לכשיעלה עמוד השחר והראשון יכבה נרו, שהרי מה מועיל נר בצהריים, כל הכוחות שנתנה לו עבודתו בלילה לאור הנר, מיותרים הם עכשיו. אבל לעומת זאת, השני דעכשיו גם הוא מכיר את האנשים על פי חוש הראיה, מכל מקום כוחות השמיעה וההקשבה שיצרה בו עבודתו בחושך, לעולם נשארים קניין בנפשו... ונמצא דיש בו שני מיני האורות.

-----  
 (הר' יצחק הוטנר, 1906-1980, מתוך ספרי 'פחד יצחק', ענין ל"ד)

#### שאלות לדיון:

- להן המשל הזה זורק אתכם – אסוציאציות/מחשבות ראשוניות?
- מהו הנמשל, לדעתכם, להכרות ב'לילה'?
- 'טביעת קולם' – מהי טביעת קולם של החניכים?
- מה ההבדל בין חוש 'הראיה' לחוש 'השמיעה' בהקשר זה? מה עדיף, לדעתכם, בהקשר של חניכנו?
- כיצד אנו מכירים את חניכנו? על סמך מה שהם מספרים לנו על עצמם/מה שקראנו בתיקם האיש/עפ"י התנהגותם?

### 3.

"היה כפי שהנך, חפש דרך בעצמך, דע את עצמך, לפני שתמצא לדעת את הילדים. חשוב נא, למה אתה מוכשר, ואחר כך תבוא לתחום תחומים לזכויותיהם וחובותיהם של הילדים. קודם כל אתה בעצמך ילד, ועליך להכיר, לחנך ולהשכיל את עצמך. הנחה שהפדגוגיה היא תורת הילד ולא תורת האדם, היא אחת הטעויות המרגיזות ביותר". (יאנוש קורצ'אק, "איך לאהוב ילדים")

#### שאלה לסיום:

- מה נדרש מאיתנו כמחנכים בהקשר זה?